finnfund

Muistio

Valtter Louhivuori

15.10.2019

HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020
Teema: Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Asiantuntijalausunto valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostolle 16.10.2018

Valtion vuoden 2020 tulo- ja menoarvioon sisältyy kehyksen ulkopuolinen 10 miljoonan euron siirtomääräraha, joka myönnetään Finnfundin uusien osakkeiden merkitsemisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Tämän lisäksi tulo- ja menoarvioon sisältyy kehyksen ulkopuolinen 129,7 miljoonan euron siirtomääräraha, jota voidaan käyttää finanssisijoituksiin ja lainainstrumentteihin osana Suomen kehitysyhteistyötä.

Kehitysyhteistyöresurssi tulee kohdistaa tehokkaasti ja kestävällä tavalla, joka mahdollistaa laajempaa rahoitusta kehittyviin maihin, erityisesti Afrikkaan

Suomen ja EU:n kehityspolitiikkaa ja kehitysyhteistyötä ohjaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030. Nykyiset vuosittaiset kehitys-panostukset vastaavat vain hieman yli kolmasosaa tavoitteiden saavut-tamiseksi vaadittavasta rahoituksesta ja vuosittain vaadittaisiin 2 500 miljardia dollaria lisärahoitusta. **YK alleviivaa, että julkinen kehitysapu ei yksinään riitä, vaan lisäksi vaaditaan merkittävää yksityistä rahoitusta.**

YK:n on arvioinut, että Afrikan väestömäärä tulee nelinkertaistumaan vuosi-sadan loppuun mennessä ja jo tulevan vuosikymmenen aikana tarvitaan satoja miljoonia uusia työpaikkoja. **Työmahdollisuuksien tarjoamisessa yksityissektorilla on ratkaiseva rooli, sillä yksityinen sektori vastaa jo noin 90 % kehitysmaiden työpaikoista.**

Suomen kehitysyhteistyövarojen osittainen ohjaaminen finanssisijoituksiin sekä Finnfundin pääomittaminen on osa kansainvälistä trendiä ja pyrkimystä vastata edellä mainittuihin haasteisiin. **Finnfundin toiminnan perustana on, että siihen kohdistetut valtion varat eivät kulu vaan lisääntyvät**, kun varoja kierrätetään yhä uudelleen taloudellisesti kannattaviin, vastuullisiin ja kehitysvaikutuksia tuottaviin investointeihin.

Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen vaatii erilaisia toimijoita ja toisiaan tukevia rahoitusinstrumentteja. Valtion pää-omituksen tuella Finnfund pystyy rahoittamaan toimintaansa valtion rahoituksen lisäksi esimerkiksi laskemalla liikkeelle joukkovelkakirjoja ja siten mobilisoimaan yksityistä pääomaa rahoitustoimintaansa kehitysmaissa. Näin pääomaa saadaan kasvatettua ja kohdistettua kaikkein köyhimpiin maihin. Lainamuotoisten finanssisijoitusten avulla Finnfund pystyy puolestaan tekemään ja mobilisoimaan pitkäaikaisia sijoituksia ennustettavampiin kohteisiin, esimerkiksi uusiutuvan energian hankkeisiin. Valtion näkö-kulmasta finanssisijoitukset tuottavat kehitysvaikutusten lisäksi myös korkotuloja Suomen valtiolle.

Finnfundin painopiste on entistä enemmän köyhimmissä maissa. Viime vuonna 93 % sijoituksista tehtiin kolmeen köyhimpään OECD DAC-luokkaan ja 67 % Afrikkaan. Afrikkaan kohdistuvien sijoitusten osuus tulee myös tulevaisuudessa pysymään vahvana, ja Finnfund näkee roolinsa selkeänä

myös hallituksen tulevan Afrikka-strategian valmistelun ja toteuttamisen tukemisessa.

Pysyvien kehitysvaikutusten tulee olla toiminnan päämäärä

Kehitysvaikutusten pysyvyydellä tarkoitetaan, että saavutetut tulokset myös säilyvät kun hankkeen (Finnfundin tapauksessa hankeyrityksen) rahoitus päättyy. **Kannattaviin yrityksiin sijoittamalla varmistetaan, että sijoituskohde ei jää riippuvaiseksi kehitysavusta, vaan pystyy tuottamaan kehitysvaikutuksia myös sijoituksen päätyttyä.**

Kehitysvaikutukset ovat Finnfundin toiminnan tärkein tulos. Finnfund panostaa erityisesti kestävän kehityksen kannalta keskeisiin toimialoihin: uusiutuvaan energiaan, kestävään maatalouteen, kestävään metsätalouteen ja rahoituslaitoksiin. Tulevina vuosina ilmastorahoitus ja naisten asemaa edistävien hankkeiden rahoitus korostuu entisestään: Finnfund mm. sitoutui ensimmäisten joukossa G7-maiden 2X-aloitteeseen, joka pyrkii mobilisoimaan 3 miljardia dollaria sijoituksia naisten aseman edistämiseksi maailmanlaajuisesti vuoden 2020 loppuun mennessä.

Finnfund arvioi investointiensa vaikutukset rahoitettuihin yrityksiin, niiden sidosryhmiin ja ympäröivään yhteiskuntaan sekä seuraa vaikutuksia niin hankekohtaisesti kuin vuosittain koko portfolion tasolla. **Finnfundin rahoittamien yritysten tuottamien kehitysvaikutusten mittakaava on huomattava**. Vuonna 2018 Finnfundin sijoituskohteet muun muassa:

- työllistivät 56 000 henkilöä, joista 1/3 naisia
- tuottivat 6 500 GWh puhtaampaa sähköä
- maksoivat veroja ja muita maksuja 490 miljoonaa euron edestä
- myönsivät 9,6 miljoonaa lainaa paikallisille mikro- ja pk-yrityksille, maanviljelijöille ja yksityishenkilöille (lainoista 1/2 naisasiakkaille).
- Hoitivat yli 800 000 ha FSC-sertifioitua metsää.

Finnfundin tai muiden kehitysrahoittajien vaikutus ei useinkaan ole suoraan mitattavissa pelkästään sijoitetulla rahamäärällä: Finnfund pyrkii aina siihen, että sen panos on sekä määrällisesti että laadullisesti ”lisäinen”, eli Finnfund vipuaa liikkeelle uusia investointeja ja/tai parantaa esimerkiksi niiden tuottavuutta, kestävyyttä ja vastuullisuutta. **Vipuamisvaikutuksen vuoksi, ja koska Finnfund kierrättää pääoman uudelleen yhä uusiin kohteisiin, sen raportoima ODA myös ylittää valtion pääomitukset.**

Suomalainen omistajuus ja suomalaisen osaamisen hyödyntäminen tärkeää suomalaisia kehitysvaroja kohdennettaessa

Vahvalla suomalaisella omistajuudella varmistetaan, että eri kehitysinstrumentit tukevat Suomen kehitysyhteistyön tavoitteita. Finnfundin seuraaminen on omistajalle ja laajemmalle yleisölle selkeää, sillä toimimme Suomesta käsin, osallistumme julkiseen keskusteluun, teemme päivittäin työtä suomalaisten yritysten, kansainvälistymiseen tähtäävien verkostojen, kansalaisyhteiskunnan ja omistajamme kanssa.

Suomen valtio omistaa Finnfundista 99,9 %, ja **Finnfundiin sijoitetut varat menevät kokonaisuudessaan suoraan kehitysmaihin ilman ylimääräisiä**

hallinnointikuluja. Finnfundin toiminnan kulut maksetaan toiminnan tuotoista. Finnfundin omistajaohjauksesta vastaa ulkoministeriö ja sen kehityspoliittinen osasto. Ministeriö asettaa Finnfundille vuosittaiset omistaja- ja kehityspoliittiset tavoitteet omistajaohjausmuistiossa, joka julkaistaan Finnfundin kotisivuilla. Vuoden 2019 tavoitteita ovat muun muassa se, että uusista sijoituspäätöksistä vähintään 75 % tulee tehdä köyhimpiin maihin ja vähintään 50 % ilmastohankkeisiin. Taloudelliset tavoitteet koskevat muun muassa yhtiön toimintakuluja ja oman pääoman tuottoa. Oman pääoman tuottotavoitetta lukuun ottamatta Finnfund on viime vuosina täyttänyt sille asetetut tavoitteet.

Kehitysyhteistyötä tulee jatkuvasti kehittää vastaamaan entistä paremmin globaaleihin haasteisiin

Kehitysyhteistyön tavoitteellisuutta tulee jatkuvasti kehittää sekä tarkastella uusia mahdollisuuksia tuoda mukaan erilaisia toimijoita ja uudenlaisia rahoittajia.

Finnfund seuraa aktiivisesti alan kehitystä ja kehittää omaa toimintaansa esimerkiksi investointitoiminnan vastuullisuuden ja kehitysvaikutusten arvioinnin osalta tehden tiivistä yhteistyötä kansainvälisten kehitysrahoittajien kanssa. Finnfundin uusi vastuullisuuspolitiikka on parhaillaan julkisesti kommentoitavana. Yhtiö sitoutui huhtikuussa yhdessä 60 kansainvälisen sijoittajan kanssa ensimmäisiin vaikuttavuussijoittamista koskeviin kansainvälisiin toimintaperiaatteisiin. Finnfund tekee myös parhaillaan yhteistyötä suomalaisen rahoitusryhmän kanssa tarjotakseen suomalaisille sijoittajille ensi kertaa mahdollisuuden sijoittaa kestävän kehityksen tavoitteita edistäviin hankkeisiin kehittyvissä maissa.

Suomen valtio myönsi hiljattain Finnfundille 210 miljoonan euron korollisen lainan vuosien 2018 ja 2019 finanssisijoitusmäärärahoista. Laina sijoitetaan kokonaisuudessaan kehittyvien maiden ilmastohankkeisiin ja naisten aseman vahvistamiseen. Lisäresurssien avulla Finnfund tulee kasvattamaan toimintaansa tuloksellisesti ja tehokkaasti sijoitusten tuoton, vastuullisuuden ja kehitysvaikutukset varmistaen.

Viime vuonna Finnfund teki uusia sijoituspäätöksiä 154 miljoonan euron edestä. Kuluvan vuoden päätösvolyymin arvioidaan ylittävän 200 miljoonaa euroa. Finnfundin 2018−2025 strategiana on kolminkertaistaa yhtiön vaikuttavuus kaksinkertaistamalla vuosittainen sijoitusvolyymi ja samanaikaisesti lisäämällä yksittäisten hankkeiden vaikuttavuutta. Valtion pääomitukset ja pitkäaikainen lainarahoitus on avainroolissa näiden kunnianhimoisten tavoitteiden mahdollistamisessa.